

קולנוע

סרטים

גבר לא-נשוי

הגבר האמריקאי החליט. כנראה, שנמאס לו להיות זה שמדאק תמיד, השוביניסט הגברי היורד לחיי נשים מיסכנות וחונק את אישיותו באיבה. אחרי שנים שבהם עטה על עצמו דמות של מיפליצת וקיבל בהכנעה וברגשות בולטים של תיסכול ואשמה, את כל הנאצות שהטילו בו, החליט שהתמונה אינה מאוזנת די הצורך, ויש לשים על כף-המאזניים, גם משהו לזכותו.

הקולנוע ההוליוודי התגייס גם הוא למשימה. לראייה: שני סרטים מצליחים מאוד, לאחרונה, שבהם הגבר, במקום להיות העריץ, הוא הקורבן. אחד משני הסרטים הללו, כבר הוכיח את עצמו בקופה, גם בישראל. הכוונה לקרמר נגד קרמר, שגם אם יהפכו בו שוב ושוב, אייאפשר יהיה להתעלם מן הגישה שלו, גישה הרואה את סיפור התפרקותו של זוג נשוי מנקודת-המבט של הגבר.

ההתגשמות העצמית. הסרט השני, שיוצג בקרוב, והמציע גירסה דומה, עם מערכת אירועים שונה, ביחסים שבין הגבר לנשים, הוא להתחיל מחדש. גיבור הסרט הזה הוא פיל פוטר, כתב וסופר לעת מצוא. הנפרד מרעייתו המלחינה, המכורה לקאריי רה המוסיקלית החדשה שלה, ודר-יאגב גם שכבה עם מעבדו. הוא מנסה למצוא לעצמו בת זוג חדשה, בדמות מורה גרושה. את אשתו הוא עדיין אוהב, והמורה הופכת עד מהרה חלק בלתי-נפרד מחייו. הראשונה יפה עד כדי סינוור העיניים, השנייה נעימה, מפוכחת ובעלת חוש-הומור מפותח. שתיהן גם יחד מטרדות מאוד מן העבודה שעליהן לספח את החופש שלהן, לעמוד על המישמר מפני כל אפשרות שהקשר עם גבר כלשהו לא יטול משהו מן האפשרויות של ההתגשמות העצמית, עד כדי כך שפיל פוטר המסכן, הצריך להבהיר לעצמו מה הוא רוצה, והנדרש לתת תשור בות מיידיות כאשר הוא עדיין אינו מכיר היטב את השאלות, כמעט ונחנק (הלכה למעשה) מרוב מועקה.

כמאי אינטליגנטי. למולו של סרט זה גם בו, כמו בקרמר נגד קרמר, האיש שניצב מאחרי המצלמה הוא אדם נכון.

ברט ריינולדס, בתפקיד פוטר, עם גרושתו קנדיס ברגן הראשונה — יפה עד כדי סינוור עיניים

מכל זווית שבה בולט מיבנה הפנים הלא-קלאסי שלה, וכך ניתנת לה האפשרות להבליט את כשרונה לרפליקות מהירות, לתגובות מקוריות ולחינניות אמיתיות.

הקהל ישפוט. אין לחשוד בפאקולה שאינו מודע למצב הזה, כשאתה משתמש באלמונים, קשה מאוד להביא את הקהל לבית-הקולנוע. הסביר פעם, כשאתה משתמש בכוכבים, יש סכנה שהתדמית שלהם תדבק בהם יתר על המידה. אני מעדיף להתמודד עם האפשרות השנייה. שהקהל יבוא, יראה וישפוט. זה עדיף בעיני על האפשרות שהוא לא יימשך כלל לקולנוע.

שחקנים מיקצוענים. "חוץ מזה," מוסיף פאקולה, "כשאתה מתעסק עם שחקנים מיקצועניים, חלק נכבד מן העבודה נחסך עבורך בדרך למטרה מעצם היותם מיקצוענים ומבינים את מה שאתה דורש מהם." כשמדובר בשלישיה כמו ריינולדס, ברגן ובמיוחד ג'יל קלייבורג, שהיא כיום אחת השחקניות המוכשרות ביותר שיש לבד האמריקאי אין ספק בכך.

פאקולה, מטבעו, אינו במאי קומדיית, וגם בשנים הרבות שבילה כמפיק, לפני שהפך להיות במאי עצמאי, לא היה זה סגנון שגור עליו. לכן, יתכן שבמיקרה זה, הביקורת על הסגנון האחד של הסרט אינה תמיד מושלמת. ישנן המצאות חוזרות שמשעשעות — כל שרתי המרקול יוצאים בטור, בעיקבות ריינולדס, מן הר חנות, כשהם גוררים איתם את החפצים שרכש כדי לרהט את דירת הרווקים שלו. ישנן סצנות קרובות לקומדיה אילמת — ריינולדס קולע למטרה ומפיל את קלייבורג למים שוב ושוב ביריד למטרות צדקה. וישנן סצנות הקרובות לגרוסקה — ברגן מגיעה כמעט לאורגזם מעושה, מגיעת אצבעו של בעלה לשעבר.

יש ואריות. אבל כשמדובר בתיאור הרקע שעליו מתרחש הסיפור, שולט פאקולה לה הרבה יותר טוב בחומר. בין אם זו סצנת הבוק קטנה, בחנות כלי-בו, שבה שואל רופא את הלקוחות במקום: "יש למישהו כאן ואליו?" וכולם, בלי יוצא מן הכלל, שולפים מן הכיס או מן הארנק מיבחר של גלולות; או סצנות קצת יותר ארוכות, של פגישות בין גרושים טריים פחות או יותר, שנתון דבריהם מתגנבת נימת עצב המפתיעה לגבי הסרט כולו; ועד למישפחתו של פוטר, אחיו הפסיכיאטר ורעייתו הדואגת, שהם אופייניים אולי למישפחה היהודית הטובה הדואגת תמיד להשיא את הרווקים ורואה עצמה אהראית לאושר של כל הסוככים אותה. מה הפלא, פאקולה עצמו הוא בן למישפחה כזאת. האם צריך להבין, מעצם העובדה שבמאי בעל מעורבות פוליטית גבוהה כמו פאקולה, מתעסק גם הוא, כמו מרבית חבריו למיקצוענים, בזמן האחרון, בבעיות הקטנות של החיים, הנמשך את המילחמות הגדולות, שהוליווד משנה כיוון? יתכן, אבל לגבי פאקולה, אין למהר ולהסיק מסקנות. סירטו

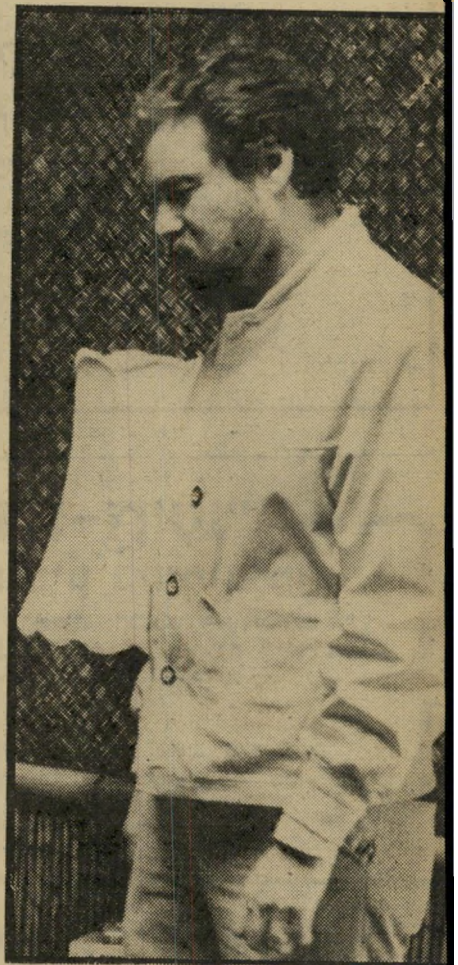
ריינולדס בתפקיד פוטר, עם האשה החדשה, ג'יל קלייבורג השנייה — נעימה מפוכחת ובעלת הומור

שרדפורד והופמן אלמונים, ואם הם כבר כאלה, הרי כל ינוקא יודע שעד סוף הסרט, ויהיה סיפורו אשר יהיה, הם יפסיקו להיות אלמונים ויביסו גם את היריבים הגדולים והאיזמים ביותר.

בן-זוג ככה תנאי. זאת אפשר לומר גם על להתחיל מחדש. זה יפה לדבר על כתב אלמוני, שמתפרנס בכבוד אבל אינו עומד לחטוף בקרוב את פרס פוליצר. אבל כשכתב זה הוא ברט ריינולדס, הרי ברור שהוא אינו יכול להיות סתם בן תמותה רגיל. ובוודאי ששום בעיה ריגשית שלו אינה יכולה להיות רצינית יתר על המידה. כי הרי אין אשה בעולם שלא תרצה בו כבדווג, בכל תנאי שהוא. מול ריינולדס, שהוא כידוע סמל-מין בעל שר-חליפין גבוה בשוק הכוכבים, הציב פאקולה שתי שחקניות שגם הן אינן אלמוניות. קנדיס ברגן, שהדרך היחידה לעמעם את יופיה היא להיכבה לשיר בקול שאינו מסכן את מעמד הזמיר, ואילו ג'יל קלייבורג, כדי להציע גירסה אחרת של זוהר, מצולמת

שקול ואינטליגנטי מכדי שיגלוש לעבר התעמולה הגברית, בנוסח שהיה כל כך מרגיז בכמה מן הסרטים הפמיניסטיים החד-צדדיים. ואכן, אלן ג'י. פאקולה, מי שעשה את נגרת הטלפון והבלש, המעקב וכל אנשי הנשיא, נטש אולי את הסוסים הגדולים והכבדים של החרדה האמריקאית הגדולה, כדי לעסוק בנושא שהוא לכאורה קל ערך יותר, אבל מגיע בסופו של דבר, בדרכים עקיפות, לאותה המטרה: תיאור המצב של החברה האמריקאית היום. לא באמצעות מצב קיצוני של יצאנית-צמרת, או של חשיפת רצח נשיאים או שערוריות ווטרגייט, אלא תוך כדי התבוננות בבורר גנות המצויה, התבוננות מתוך הומור ר-חיון.

גם בסרט זה נתקל פאקולה בכמה בעיות מן הנוסח שהיו לו בסרטים קודמים. בכל אנשי הנשיא למשל, העובדה שרדפורד והופמן צריכים היו לגלם צמד עיתונאים אלמונים, היתה קצת קשה לעיכול, מפני שאיש לא יעלה היום על דעתו אפשרות

כמאי אלן ג'י. פאקולה הקהל יראה וישפוט